

OBWOŁANY (74) *part praet pass pf*

obwołany (55), **obwołan** (17), obwołany *a.* obwołan (2).

Oba o jasne. ◊ *W formach złożonych* -any. ◊ *W formach niezłożonych* -ân, -âna, -âno.

sg m N obwołân (8), obwołany (7); ~ (*attrib*) obwołany (3); ~ (*praed*) obwołan (8), obwołany (4); obwołan *BibRadz, RejPos, StryjWjaz, StryjKron*; obwołany *BudBib, Leop*; obwołân : obwołany *RejAp (1:1), SarnStat (3:1)*. ◊ *G* obwołan(e)go (1). ◊ *D* obwołan(e)mu (2). ◊ *A* obwołany (1). ◊ *I* obwołanym (3). ◊ *L* obwołanym (1). ◊ *f N* (*praed*) obwołaná (6), obwołána (2), obwołan(a) (2); -â *BielSat, BielSejm, WujNT (2), SarnStat*; -a *SkarJedn*; -â : -a *RejAp (1:1)*. ◊ *A* obwołaná (1). ◊ *I* obwołaná (1). ◊ *n N* (*praed*) obwołáno (7), obwołané (5); -o *LubPs, RejAp, RejPos (3)*; -é *CzechRozm, NiemObr, SkarKaz, KlonFlis*; -o : -é *SarnStat (2:1)*; ~ -é (1), -(e) (4). ◊ *G* obwołan(e)go (2). ◊ *pl N* *subst* obwołané (14); -é (6), -(e) (8). ◊ *G* obwołanych (4). ◊ *D* obwołanym (1). ◊ *A* *subst* obwołané (3); -é (1), -(e) (2). ◊ *I m* obwołan(e)mi (2). *f* obwołan(e)mi (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: obwołany przez kogo, przez co (16), od kogo (8); przez KołakSzczęśl (2), WujNT; od kogo GrzegRóżn, CzechRozm, CzechEp, KlonFlis; przez kogo : od kogo RejAp (4:1), RejPos (7:1), SarnStat (1:1), SkarKaz (1:1).

Sł stp s.v. obwołać, Cn brak, Linde XVI – XVII w. s.v. obwołać.

Podany do publicznej wiadomości, ogłoszony; praedicatus Vuig; proclamatus, publicatus JanStat (74): Ktoryby Woiewodá [...] przełożyłby roki álbo Poroczki obwołáne: táki ma być karan winą łtem grzywien *UstPraw C; RejAp 83, 150, 183v; RejPos 227v, 344v; Dáiem im dekret ziednoczenia z Greki łkończonego/ y ná tym powszechnym Zborze Floręncskim obwołánego. SkarJedn 318; SkarŻyw 502; NiemObr 128; Vítáwy nové zadného obowięzowác nie máią ku trzymániu ich, áz piérwéy będą obwołáne [donec publicentur JanStat 137]. SarnStat 50; Vítáwiamy/ żeby łady Ziemiłkie przez Woźného obwołáne od Woiewody mieyc nie były/ áni mogą byđz przekłádáné ná iny czás. SarnStat 718, 157, 400, 536, 718, 735; SkarKaz 514b.*

obwołany komu, czemu (7): RejAp 164v; RejPos 180; Tu małz Duchá świętego pełne poćiech łłowá/ [...] Ktore nam przez Proroki zakonu Bożego/ Obwołáne w krolełtwách wšyłtkich łwiátá tego. KołakSzczęśl B4v; WujNT Col 1/23, 1.Tim 3/16; To przykłádáiąc/ áby zówiefzenie Roków náłzych Królewłkich/ ták było obwołáno wšyłtkim poddánym krolełtwá náłżégo/ żeby do wiadomości wšyłtkich niewátpliwéy przyłzłó SarnStat 536; SkarKaz 315b.

obwołany czym [przez co] (1): [słowa, które poszły z ust Ducha św.] iálnemi á prawdziwemi dekrety Páńłkiami ła iáwnie á łzyroce łwiátu obwołáne y wtwirdzone. RejAp 191.

W połączeniach szeregowych (3): iákiem obyczáiem zakon ieft dan/ obwołan/ y przyjęt. BibRadz I 31 arg; HETMAN ma moc łądzić y exequowác przełtępcę, z Artykułów w woycze vchwalonych, obwołanych, y przybitych. SarnStat 439, 18.

W charakterystycznych połączeniach: obwołane (-y, -a) artykuły, czasy, dekrety (a. dekreta) (5), Ewanjelija, flisowanie, gody (2), imiona, infamis, klątwa, konstytucyja sejmu, krolestwo, miejsce, moneta (2), nauka, okręt, pisma, poroczki, roki, rzecz, sądy (4), sentencyja, słowo (a. słowko) (2), tajemnica, ustawa (2), wwiązanie, wyrok (3), zakon, zawieszenie rokov krolewskich, zjednoczenie; obwołany przez apostoły, przez Ducha Świętego (2), przez Ezajasza, przez mędrce, przez Mojżesza (2), przez obietnice,

przez proroki (5), przez woźnego (2); obwołany od zacnych autorow, od Ducha Świętego; obwołany poganom, wszelkiemu stworzeniu, wszystkim poddanym; dekrety pańskimi obwołany, pismem; na wszystkie strony obwołany; po wszystkich krainach obwołany; na piśmie obwołany; dawno (a. z dawna) obwołany (2); obwołany solenniter, szeroko (a. szeroco) (3).

Wyrażenia: »(jaśnie a) jawnie, jaśnie, publice obwołany« (5:1:1): żeby się dosyć stało konstytucji sejmu przeszłego, która publice obwołana, w księgi ziemsk(i)e zapisana jest *Diar* 36; *RejAp* 102v, 124, 124v, 191; *MONetá* áby była w łwey ziemi kowána/ A po wżyftkim Kroleftwie iáwnie obwołána. *BielSat* L4v [*idem*] *Sejm* 28.

»nowo obwołany« (1): iż nie káždy może sftác łynem iego/ á dzyedzicem tego nowo obwołanego á utworzonego kroleftwá iego łwiętego. *RejPos* 300.

»przez usta [czyje], własnemi usty [czyjemi] obwołany« (2:1): tymi zbroiámi á łrogiemi groty ie [sprzeciwniki wiary] bodá/ ktore iáwnie á iáwnie łá obwołáne łwiátu włáwnemi wfty Páńłkiami. *RejAp* 102v; *RejPos* 186, 285v.

»(wszemu a. wszystkim) łwiátu, wszystkim obwołany« [szyk 7:1] (7:1): Tác łentencia nieomyłnie ieft ná wielu mieyfcach pílmá łwiętego w łzemu łwiáthu obwołána *RejAp* 109, 102v, 190v, 191; Zápomniawłzy iáka kłátwá á iákie dekretá były łwiátu przyniełone á obwołáne przez Moizełzá *RejPos* 178v, 224; *ModrzBaz* 46; *KołakSzczęłł* A4v.

Szeregi: »obwołany i (a) opowiedziany« = *positus et manifestus* *PolAnt* [szyk 3:2] (5): to włzytko [o *Królestwie Krystusowym*] w nowym Teftámencie przez Apołtoły miáło być obwołano y opowiedziano. *LubPs* X4; w tey łodce próżney zakonu łtárego nie naydzyełz nic iedno łtrách/ grozę/ á łrogá pomłtę/ ná włzytki łtrony przez Moizełzá obwołána/ y opowiedzýána *RejPos* 174v, 209v, 224; *BudBib Esth* 3/14.

»opisany i obwołany« (1): ielzcze łá pewnieyłze dekrethá y obietnice Páńłkie/ v Prorokow iego łzyroko opíłáne/ y przez wftá ich obwołáne *RejPos* 186.

»oznajmiony abo obwołany« (1): Nie zdrogiby było [...] gdyby imioná ich [zabiegających o urzędy] włzytkim iáwnie były oznaymione ábo obwołáne [*publice nomina eorum proponi*] *ModrzBaz* 46.

»obwołany i pismem podany« (1): to nie łá nowe iákie rzeczy [*przeciwko papiestwu*] dopiero teraz [...] zmyłłone ále dawno przedtym obwołáne, y píłmem [...] między łudzi podáne. *CzechEp* 418.

»podniesiony abo obwołany« (1): trudno sie będzýe wymowić [*na łądzie bożym*]/ áby podniełono ábo obwołano nie było: Iż ktho nie wvierzy iuz łkazan á ołádzon ieft *RejPos* 232.

»postanowiony i obwołany« (1): o karániu krwi zá krew nie ieft Moyzełzowe y łtáre⁸⁰ zakonu práwo: ále przed Moyzełzem w práwie przyrodzonym od Bogá połtánowane y obwołáne ieft *SkarKaz* 315b.

»publikowany i obwołany« [szyk 2:1] (3): które to wwiázánié [...] ma byđz piérwéy *solenniter* obwołáne y publikowáne/ áby ku wiadomołci ludzkiéy/ [...] przyłzłó *SarnStat* 1166, 270, 612.

»na piśmie rozesłany i obwołany« (1): [o *konstytucji wszyscy wiedzieć mogł*] jeno gdy będzýe na piśmie do wszech powiatow rozesłana i obwołána. *Diar* 58.

»obwołany i rozbity« (1): A ten wyrok który teraz flemy/ we wzyftkich miáftach niech będzie obwołány y rozbity [*in cunctis urbibus proponatur*]/ że fie świebodnie godzi żydom vzywác pra w [!] swoich. *Leop Esth* 16/19.

»obwołany i (pismem św.) utwierdzony« (2): *RejAp* 191; OBwołaná y piśmem świętym y kazánim kościelnym y Doktorow S. vćwierdzona rzecz ieft/ [...] iż łobie żaden o zbáwieniu wiecznym tużyc nie może *SkarJedn* 1.

»wydany i obwołany« (1): [*sprawiedliwi*] żadnemu wymyřłowi fwiátá tego nie wierzyli/ iedno [...] náukam Páńłkim á dekretem iego [...] iáwnie wydanym y obwołánym. *RejAp* 124.

»wystawiony i obwołany« (1): To ieft lepsze y dořkonálřze [*usprawiedliwienie*]/ przez ktore ludzie mogą być vřpráviedliwieni/ niź ono przez ktore nigdy żaden (choćiaź teź było wyřtáwione y obwołáne) nie mógł być przed Bogiem vtřpráviedliwiony. *CzechRozm* 207v.

»obwołany i prawie wyřąbiony« (1): Ten okręt y flifowanie Iázonowe nie bez przyczyny od ták zacnych authorow ieft obwołáne y práwie wyřąbione. *KlonFlis* A3v.

»obwołany i wywołany« (2): Vřtáwiamy/ [...] áby té řády przed tegodniem były obwołáne y wywołáne [*iudicia ... praeconisentur et proclamentur JanStat* 430] *SarnStat* 527 [*idem*] 910.

a. O osobach (15) : nie to ieft řługá iego kto zá nim woła Pánie Pánie/ ále then ieft obwołánym řługá iego/ ktory czyni wołá rořkázania iego. *RejAp* 191, 191; *RejPos* 275, 288v; Szedł potym ná Máyeřtat/ Krol Koronowány/ Ktore w pořzrod Kořciołá był przygotowány. [...] Y tám był Krol obwołán *StryjWjaz* C3v.

obwołany za kogo (1): Ieżufá Chřiřtuřá vřząd/ [...] od Bogá nád wzyftkie inřze vmiřłowanego/ y zá włáznego řyná obwołanego/ [...] wzyftkie imioná/ tho ieft Páńřtwá y zwierzchnořci przewyřřza *CzechRozm* 8.

obwołany kim (4): *StryjKron* 668; *CzechEp* 304, 315; przy obiéraniu y Koronáciiey ma byđź zaráz obwołán Królem Polřkim/ y tenże Wielkim Křięźęciem Litewřkim/ Ruřkim/ Pruřkim *SarnStat* 1021.

W charakterystycznych pořázeniach: obwołany(-a) Baranek, Jezus, krol, owieczka, řługa, syn; od apostołow obwołany, od Boga (3), od Krystusa, od prorokow; za syna obwołany; krolem polskim obwołany (2), Synem Boży (2); wiernie obwołany.

Wyrażenia: »jawnym wywołaniem przeze czci obwołán« (1): ieffli mężobóycá nieořiáđły/ [...] pozwány niepořřłuznie przed námi nie řtanie/ ma byđź iáwnym wywołániem przeze czci obwołán [*debet publico edicto infamis pronunciarı JanStat* 608] *SarnStat* 606.

»řwiátu obwołán« (1): pátrzay pilno káźdy wierny/ co ten Pan czynić raczy/ [...] gdy iuź był wiernie řwiátu obwołán *RejPos* 275.

Szeregi: »jawnie obiecany i obwołány« (1): [*Baranek był*] iáwnie obiecány y obwołány *RejAp* 109.

»obwołany i (p)okazany« [*szyk 1:1*] (2): áni może być [*Bóg o trzech personach*] żadnym obyczáiem iednym Bogiem na wyřřzym/ od Prorokow/ od Kryřtuřá/ y Apořtołow/ obwołánym y pokazánym. *GrzegRóżn* M4; *CzechRozm* 59v.

»obwołán i ořádzon« (1): *SarnStat* 606 *cf* »jawnym wywołaniem przeze czci obwołán«.

»wybran i obwołán« (1): dwudzieřtego řiodmego dnia Mieřięcá Auguřtá Albricht Kázimirzowic Krolem Polřkim wybran y obwołán. *StryjKron* 668.

Synonimy: objawiony, obwieszczony, ogłoszony, okazany, oznajmiony.

Cf **OBWOŁAĆ**